

Title	Page No.	Title	Page No.	Title	Page No.
તંત્રીલેખ	01	સ્વામીની શાલ	03	રહસ્ય	05
ભજ ગોવિંદમ્, (શ્લોક-2)	02	નિર્ગુણનું પ્રગટીકરણ- અશ્વિની તેલંગ	04	આશ્રમજ્ઞાન	06

એ ઐતિહાસિક ક્ષણો

તંત્રીલેખ

દેવરૂપમાં આવેલા આશ્રમના ઇતિહાસમાં માર્ચ મહિનો ખૂબ વિશિષ્ટ છે. આ મહિનાની 15મી તારીખે વર્ષ 2000માં આ આશ્રમ અસ્તિત્વમાં આવ્યો. આ વર્ષે આશ્રમની સ્થાપનાનાં 14 વર્ષ પૂરાં થશે. આ તંત્રી લેખ લખતી વખતે આ ચૌદ વર્ષને ફરીથી જોતાં એ ઐતિહાસિક ક્ષણો યાદ કરું છું, પરંતુ મેં ક્યારેય કલ્પના કરી ન હતી કે મારે લેખમાં મારા સૌથી નજીકના સાથી શ્રી મિલિન્દ હેગશેરચેના મૃત્યુની નોંધ કરવાનું આવશે. 15મી માર્ચે આશ્રમની સ્થાપના થયા પછીનાં 14 વર્ષ દરમિયાન આ દિવ્ય મિશનના વિકાસમાં જેમણે મહત્ત્વનો ફાળો આપ્યો છે એવા લોકો વિશે વિચારતા લાગ્યું કે આવા અદ્ભુત લોકોનું મારા જીવનમાં આવવું કેટલું મહત્ત્વનું હતું. મારા પર હંમેશાં સ્વામી સમર્થની દિવ્ય કૃપા વરસે છે. મારા અદ્ભુત શિષ્યોના પ્રેમ અને સદભાવનો પણ હું ખૂબ અનુભવ કરું છું. સ્વામીએ મારા પર માત્ર તેમના આશીર્વાદની વર્ષા જ નથી કરી, પરંતુ ખરાં રત્નો જેવા લોકો પણ મને આપ્યા છે. તેઓ એટલા સમર્પિત અને પ્રેમાળ છે કે મને ઘણીવાર નવાઈ લાગે છે કે તેમના આ માન અને પ્રેમનો બદલો હું ક્યારે ચૂકવીશ. આ બધું મને એક સુંદર સ્વપ્ન જેવું લાગે છે. મને હજુ તે સ્થાપના દિન યાદ આવે છે જ્યારે સ્વામીની મૂર્તિની પ્રાણપ્રતિષ્ઠા અનામલાઈના તપોવનના સ્વામી નિત્યાનંદગિરિના વરદ હસ્તે થઈ હતી. 14મી માર્ચની મધ્ય રાત્રીએ તેમણે બોલેલા શબ્દો આજેય મારા કાનમાં ગુંજે છે. મને ખાતરી છે કે, સ્વામીએ તે વખતે રોપેલું બીજ હવે એક વિશાળ વૃક્ષ બની ગયું છે, તેમને આજે મારા પ્રણામ.

સ્વ. શ્રી મિલિન્દ હેગશેરચે મારા સહકાર્યકર, રેકિ ટીચર, મારા સિનિયર સાધકોમાંના એક અને આ દિવ્ય મિશનના સ્તંભ જેવા હતા. તેમને ગુમાવવાના શોકથી મારા મનમાં ખળભળાટ મચી ગયો છે. મિલિન્દને લોકો બંધુ કહેતા. સાધકોમાં તેઓ એકદમ ઉમદા વ્યક્તિ હતા. જીવન પ્રત્યેનો તેમનો દૃષ્ટિકોણ ખૂબ જ આધ્યાત્મિક હતો અને જીવનના છેલ્લા શ્વાસ પર્યંત તેમણે સ્વામીની સેવા કરી હતી. આશ્રમના પ્રાંગણમાં આવેલા લર્નિંગ સેન્ટરના નિર્માણમાં તેમણે કરેલું યોગદાન કેમ ભૂલી શકાય? તેમણે એકલે હાથે તે પૂર્ણ કરવાના પ્રયત્નો હાથ ધર્યાં હતા. મને હજુ પણ યાદ છે કે મંગેશી (ગોવાના અમારા કુળદેવતા)ના મઠના દર્શન કરતી વખતે ત્યાં છે એવું જ લર્નિંગ સેન્ટર નિર્માણ કરવાનું સ્વપ્ન અમે સાથે જ જોયું હતું. તેમણે તે સ્વપ્ન સાકાર કર્યું છે. હવે આશ્રમના પટાંગણમાં આધ્યાત્મિક શિક્ષણનો પ્રારંભ પણ થઈ ગયો છે. એવું લાગે છે કે તેમના દ્વારા થયેલું આ નિર્માણ ઈશ્વરને પણ એટલું પસંદ આવ્યું કે તેમણે તેમને સ્વર્ગમાં બોલાવી લીધા! આશ્રમના ઇતિહાસમાં તેમ જ હૃદયમાં મિલિન્દનું નામ હંમેશાં જોડાયેલું રહેશે.

દેવરૂપ આશ્રમમાં થતા રેકિ સેમિનારમાં દિક્ષા તેમની ગેરહાજરી વર્તાય છે. તેમની વિશિષ્ટ એટ્યુનમેન્ટ રૂમમાં તેમની એક ખાસ જગા હતી. સૌનું સારું કરતા. જેમને મદદની જરૂર હોય રહેતા. તેમનું અકાળ મૃત્યુ આપણા સૌના હૃદય એમ પણ લાગે છે કે એક સાચા સાધક તરીકે ઓળંગી સ્વામીના ખોળામાં શાંતિ અનુભવી રહ્યો છે. રીતે તેઓ સ્વામી સાથે જ છે.

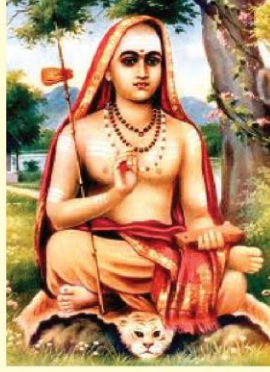
આશ્રમ સાથે જોડાયેલા સાધકોના અમને હંમેશાં તેમની ખોટ સાલશે.

વખતે, મને અને મારા સાથી-કાર્યકરોને બુદ્ધિમત્તા અને રમુજની આદતને લીધે તેઓ સૌ માટે સદભાવ રાખતા અને તેમને મદદ કરવા તેઓ હંમેશાં તત્પર પર ઊડો ઘા કરી જશે. સાથે સાથે મને મિલિન્દનો આત્મા, મૃત્યુના સીમાડાઓ તેમણે આ વિશ્વને છોડ્યું નથી, શાશ્વત

લવ, લાઈટ અને રેકિ,
અજીત સર
ફેબ્રુઆરી 17, 2014

મૂઢ જહીહિ ધનાગમતૃષ્ણામ્ કુરુ સદબુદ્ધિં મનસિ વિતૃષ્ણામ્
યલ્લક્ષસે નિજકર્મોપાત વિતાં તેમ વિનોદય ચિત્તમ્

ઓ મૂઢ માનવી! તું ધન સંચયની લાલસા છોડી દે અને તારું મન ગોવિંદના ચિંતનમાં પરોવી દે. તું ધન-લાલસાથી મુક્ત થા. તારી પાસે તારા પ્રયત્નોથી જેટલું ધન આવ્યું છે તેનાથી તું ખુશ રહે.

આ શ્લોકમાં આદિ શંકરાચાર્ય માણસની તૃષ્ણા તરફ ધ્યાન દોરે છે. માણસ તૃષ્ણામાં ફસાયો છે. મોટે ભાગે આપણે જોઈએ છીએ કે લોકોને ધન અને સંપત્તિની લાલસા હોય છે. કવિ અહીં એ બાબતે એકદમ સ્પષ્ટ છે કે, ધન કે સંપત્તિ એ સમસ્યા નથી, પરંતુ તેને એકદું કરવાની લાલસા એ સમસ્યા છે. તેથી ધનના સંગ્રહ માટે ‘ના’ છે. જુઓ, આમ તો સંપત્તિ પણ ઊર્જાનું વ્યક્ત સ્વરૂપ છે. રેકિ સાધનામાં અમે વારંવાર કહેતા હોઈએ છીએ કે ઊર્જાના પ્રવાહમાં જીવનનો જાદુ રહેલો છે. જ્યાં સુધી તે પ્રવાહ ચાલુ રહેશે ત્યાં સુધી આપણે સુખી અને સ્વસ્થ રહી શકીશું. જ્યારે આ પ્રવાહ અટકે છે ત્યારે સમસ્યા શરૂ થાય છે. આમ ઊર્જાનું એક જગ્યાએ જમા થવું તે રોગ છે, જે તેના પ્રવાહને રોકે છે. જ્યારે ઊર્જાનો સંચય થાય છે ત્યારે જીવન થંભી જાય છે. ભૌતિક શરીરમાં જ્યાં ઊર્જાનો સંચય થાય છે તેને આપણે વિવિધ પ્રકારનાં કેન્સર તરીકે ઓળખીએ છીએ. મેડિકલની ભાષામાં તેને ટ્યુમર્સ પણ કહે છે. આ બાબતે મારે પાશ્ચાત્ય દેશોમાં અનેક ડોક્ટરો સાથે વાર્તાલાપ થયો છે. જોકે, તેમની પાસે કોઈ ચોક્કસ જવાબ ન હતો. મને લાગ્યું કે અલગ-અલગ ડોક્ટરો તેમની સમજ અનુસાર અલગ-અલગ જવાબ આપતા હતા. તેઓ એ વાત સ્વીકારવા તૈયાર જ ન હતા કે મૃતદેહમાં પણ ઊર્જા હોય છે, પરંતુ જ્યારે તેનો પ્રવાહ અટકી જાય છે ત્યારે તેને મૃત જાહેર કરવામાં આવે છે. આમ જોઈએ તો મૃત શરીરમાં લોહીનો સંચય થાય છે. પાણી, હવા વગેરેનો સંચય પણ થાય છે, પરંતુ શરીરમાં રહેલી હવાને આપણે શ્વાસ કહેતા નથી, કારણ કે તે વહેતી નથી. લોહી પણ ફરતું અટકી જાય છે, પાણી પણ વહેતું નથી. આમ, પ્રવાહનું થંભી જવું તે જ જીવનનું થંભી જવું કે મૃત્યુ છે. આમાં સંપત્તિ પણ અલગ નથી. તેનો પ્રવાહ પણ ચાલુ રહેવો જોઈએ. તેનો સંગ્રહ ન થવો જોઈએ. આ શ્લોકમાં એમ કહેવામાં આવ્યું છે.

આદિ શંકરાચાર્ય એમ કહે છે કે સંપત્તિ ખરાબ નથી, પરંતુ તેની લાલસા જોખમકારક છે. તેઓ તે માટે ‘ધનાગમ તૃષ્ણામ્’ શબ્દ વાપરે છે. જેનો અર્થ ‘ધન માટેની તૃષ્ણા’ એવો થાય છે. તે લોભ સમાન છે અને લોભમાંથી અસુરક્ષાનો જન્મ થાય છે. આ અસુરક્ષા તમને દિવ્યતાથી દૂર કરે છે. તેમાંથી ડર પ્રગટ થાય છે. જ્યારે આપણે પરમાત્મા સાથે જોડાયેલા રહીએ છીએ, ગોવિંદ સાથે જોડાઈએ છીએ ત્યારે આપણે સુરક્ષિત છીએ. આપણે પૂર્ણ હોઈએ છીએ. તેનાથી અલગ થતાં જ આપણે અપૂર્ણતાનો અનુભવ કરીએ છીએ. તેનાથી ડર ઉત્પન્ન થાય છે

અને અંતમાં અસુરક્ષા. રેકિ સાધનાનો ચોથો સિદ્ધાન્ત એ છે કે “માત્ર આજના દિવસે હું મારી જાત પ્રત્યે પ્રામાણિક બનીશ”. ધનનો સંચય આપણને સુખ આપતો નથી. કોઈ વ્યક્તિએ ખૂબ ધનનો સંચય કર્યો હોવા છતાં તેમનું ખૂબ જ દયાજનક રીતે મૃત્યુ થયું હોય એવાં ઘણાં ઉદાહરણો આપણી પાસે છે. તેમનું ધન બેન્કમાં સડતું હોય છે અને તેમનાં બાળકો તેને માટે લડતા હોય છે. મારા એક સંબંધીને હંમેશાં મારા ભવિષ્ય અંગે ચિંતા રહેતી, કારણ કે મેં કમાવાનું બંધ કર્યું હતું. મેં ઔદ્યોગિક દુનિયામાંથી નિવૃત્તિ લીધી હતી. તેથી તેઓ હંમેશાં કહેતા કે મારે ધન સંચય કરવો જેથી મોટી ઉંમરે હું બીમાર પડું તો મને તે કામ આવે. એ સજ્જને મોટી ઉંમરે બીમારી થાય તો કામ આવે તે માટે ખૂબ કામ કરીને ધનસંચય તો કરેલો હતો, પરંતુ મૃત્યુ વખતે તેમાંથી એક રૂપિયો પણ કામ ન આવ્યો. એ સંપત્તિ તેમની જિંદગી બચાવી ન શકી.

મેં એવા કેટલાય લોકો જોયા છે જેમની પાસે ખૂબ સંપત્તિ છે. તેનાથી તેમને લાગે છે કે તેઓ ખૂબ સુખી છે, પરંતુ જ્યારે તેઓ મારી સમક્ષ તેમની જિંદગીની કિતાબ ખોલી તેમની સમસ્યા કહે છે ત્યારે મને સમજાય છે કે લોકો માને છે તેમ આ લોકો સુખી નથી. તેમની સંપત્તિ એ માત્ર ઉપરછલ્લું આવરણ છે. એની અંદર બધું જ પડી ભાંગ્યું હોય છે. લોકોને ચાર-પાંચ બેડરૂમના ઓછામાં ઓછા બે એ.સી. ધરાવતા ફ્લેટ હોવા છતાં રાતે સુવા માટે ઊંઘની ગોળીઓ લેવી પડતી હોય છે. આમ, તમારાં ધન-સમૃદ્ધિ તમને તમામ સુવિધા ધરાવતા રૂમ અપાવી શકે, પરંતુ ગાઢ નિદ્રાની ગેરંટી ક્યારેય આપી ન શકે. ફરીથી હું ધ્યાન દોરવા માંગુ છું કે ધન-સંપત્તિ એ સમસ્યા નથી, પણ તેના વધુ ને વધુ સંચયની લાલચ રાખવી ખરાબ છે. ધન-લાલસાનો ક્યારેય અંત આવતો નથી અને તેની લાલસા વિનાશક છે. દયાનંદ સરસ્વતીએ સુંદર કહ્યું છે, “જેને આપણે પ્રગતિ કહીએ છે તે માત્ર ભોગ-વિલાસની વસ્તુઓનું જરૂરિયાતમાં રૂપાંતર છે.” આશ્રમમાં આપણી પાસે કશી સુખ-સુવિધા નથી. નથી ટીવી કે ન્યૂઝ પેપર્સ, નથી વિડિયો કે નથી રેફ્રિજરેટર. કંઈ પણ સાધન સમૃદ્ધિ નથી. જ્યારે આશ્રમમાં લોકો રહે છે ત્યારે તેમને સમજાય છે કે આવી બધી વસ્તુઓ તેમના સુખ અને શાંતિને અસર કરે છે. આશ્રમમાં રહેતા સૌ કોઈ ખૂબ સંતુષ્ટ છે અને તેથી જ સુખી છે. જ્યારે તમે દિવ્ય અવકાશમાં રહો છો ત્યારે તમને દિવ્ય શાંતિ મળે છે.

મેં સંત વિશેની સુંદર વ્યાખ્યા વાંચેલી. સંત એ એવી વ્યક્તિ નથી કે જેની પાસે કોઈ સંપત્તિ હોતી નથી, પરંતુ સંત એ છે કે જે મિલકત ખરીદી શકતા નથી. આજે આપણે આપણી ઇચ્છાઓ અને લોભથી દોરવાઈ રહ્યા છીએ. આપણે સંપત્તિની પાછળ દોડીએ છીએ. આપણે ભૂલી ગયા છીએ કે ધન-સંપત્તિ એ માત્ર સાધન છે, અંત નથી. ક્યાંક આપણે માનતા થઈ ગયા છીએ કે સફળતા મેળવવા માટે સફળતાની ભૂખ હોવી જરૂરી છે. જ્યારે વિખ્યાત બેટ્સમેન સચિન તેંડુલકર ક્રિકેટના મેદાનમાં બેટિંગ કરવા આવે છે ત્યારે ઓસ્ટ્રેલિયા અને ઇંગ્લેન્ડ જેવી સામેની આક્રમક ટીમો તેને ગાળો ભાંડે છે એવું આપણને કેમ લાગે છે? તમે એમ કહેવા માંગો છો કે તેઓ તેને તણાવગ્રસ્ત રાખવા માંગે છે કે જેથી તે સારો દેખાવ ન કરી શકે? એવું કંઈ નથી. આપણે જિંદગીની સમજ સુધારવાની જરૂર છે. અહીં મન પર નિયંત્રણ રાખવાની જરૂર નથી. મનમાં અતિશય શુદ્ધ વિચારોને વહેવા દો. તે શુદ્ધતા મહત્ત્વની છે. અહીં મનને દોષ દેવા કરતાં અહમને દોષ દેવાની જરૂર છે. જ્યારે અહંકાર મનનો ઉપયોગ કરવા લાગે છે ત્યારે ઇચ્છા અને લોભ ઉત્પન્ન થાય છે.

આધ્યાત્મિકતા એ સંતોષ, સંતુલન પ્રાપ્ત કરવું તે છે. જ્યારે આપણે ઈશ્વરના ખોળામાં આળોટતા હોઈએ ત્યારે જ આવી સંતોષ પ્રાપ્ત થાય છે. અહીં કવિ, આપણને ગોવિંદ સાથે રહેવાનું કહે છે તેનો અર્થ આ છે. આ સંતોષ એક જાતની સમાધિ છે. ‘સ્વમાં સ્થિત થવાનું’ આને જ કહે છે. મોટે ભાગે જ્યારે આપણે આપણાથી દુઃખી હોઈએ છીએ અને આપણી કુદરતી ઊર્જા સાથે સંવાદિતા હોતી નથી ત્યારે અસંતોષ જન્મે છે.

સ્વામીની શાલ

મારા સ્વામીની શાલ,
જો તો કમાલ,
રાખે મને ખુશહાલ,

મારા સ્વામીની શાલ,
જો તો કમાલ,
બનાવી મારી દૃષ્ટિ વિશાલ,

મારા સ્વામીની શાલ,
જો તો કમાલ,
પહેરતાં આરતીમાં,
નષ્ટ થશે દુષ્ટ ખ્યાલ,

મારા સ્વામીની શાલ,
જો તો કમાલ,
પૂજ્યા વગર સુલઝશે ,
બધા સવાલ,

મારા સ્વામીની શાલ,
જો તો કમાલ,
પહેરીને તું જો એક વાર,
કરશો સંસાર સાગર પાર,
અને પચાવી નાખશો વિષય-વિષ જહાલ.

નિર્ગુણનું પ્રાગટ્ય

“કંઈ સારું પણ નથી અને ખરાબ પણ નથી”

દરેક વસ્તુ એક-બીજાનાં સાનિધ્યમાં ગુણ પ્રાપ્ત કરે છે, નહિતર દરેક વસ્તુ નિર્ગુણ જ હોય છે. જેમ કે, જ્યારે ખાંડને પાણીમાં ભેળવવામાં આવે ત્યારે પાણીમાં મીઠાશ આવે છે. આવું જ જિંદગીની રોજબરોજની પરિસ્થિતિમાં બનતું હોય છે. એક-બીજાની ઉપસ્થિતિને આધારે આપણે અમુક પરિસ્થિતિમાં અમુક નિર્ણયો લઈએ છીએ, જે આપણે એકલા હોઈએ તો ક્યારેય ન લીધા હોય. દાખલા તરીકે, કોઈ એક વ્યક્તિને અમુક લોકો ધમકી આપતા હોય ત્યારે બીજાઓ કંઈ કરે નહીં તો આપણે પણ તેને અવગણીએ છીએ. પરંતુ, જો આપણને લાગે કે બીજા લોકો એમાં રસ લે છે તો આપણે પણ તેમાં વચ્ચે પડી જેને ટેકો આપવાનો હોય તેને આપીએ છીએ. બીજી રીતે કહીએ તો કદાચ તે વ્યક્તિ એકલો હોય તો તેણે બીજી રીતે પ્રતિભાવ આપ્યો હોત!

લગભગ બાળપણથી આપણને કહેવામાં આવ્યું હોય છે કે દરેક પોત-પોતાની રીતે અલગ હોય છે. છતાં એક-બીજાની સાથે તેમનું વર્તન જુદું જ જોવા મળે છે. દા.ત. કોમ્પ્યુટરના કી-બોર્ડની ‘કી’ કોમ્પ્યુટરના આદેશ અનુસાર અલગ-અલગ કાર્ય કરે છે. દા.ત. જ્યારે કી-બોર્ડના આલ્ફાબેટ ‘a’ નો જ્યારે ‘કન્ટ્રોલ કી’ સાથે ઉપયોગ કરવામાં આવે ત્યારે તે ‘સિલેક્ટ’ કરે છે અને ડોક્યુમેન્ટનું લખાણ ‘સિલેક્ટ’ થાય છે. જ્યારે એ જ ‘a’ને એકલો જ ટાઇપ કરવામાં આવે તો એ ‘a’ જ રહે છે. એવી જ રીતે જ્યારે ‘શિફ્ટ એ’ દબાવવામાં આવે ત્યારે તે જ ‘a’ ‘A’ બની જાય છે. અને ‘a’નો ‘ઓલ્ટર કી’ સાથે ઉપયોગ કરવામાં આવે તો ‘ટુલ બાર’ ખૂલે છે.

ટૂંકમાં, જ્યારે આપણે કોઈની સાથે હોઈએ અને આપણે એકલા હોઈએ એ બન્ને સ્થિતિમાં આપણું વર્તન જુદું-જુદું જ હોય છે. આવું જ્યારે બીજાઓ આપણી સાથે વર્તે છે ત્યારે પણ થાય છે. એક જ વ્યક્તિનું વર્તન અલગ-અલગ વ્યક્તિ સાથે ભિન્ન હોય છે ત્યારે આપણને નવાઈ લાગે છે. યાદ રાખો કે દરેક વ્યક્તિ પાણી જેવી છે. જ્યારે તેમાં કંઈ ભેળવવામાં આવે ત્યારે જ તેમાં કશો સ્વાદ આવે છે. હવે એ સ્વાદ મીઠો કરવો કે ખારો તે આપણાં હાથમાં છે. ધારો કે, તમારો ભાઈ તમને વારંવાર ચીડવ્યા કરતો હોય અને તમને તે ન ગમતું હોય ત્યારે તમને શું કરશો? પરિસ્થિતિ તો ખારાં પાણી જેવી છે અને તમારે તેને મીઠું બનાવવું હોય તો તમે શું કરશો? આમાં આપણે જ મીઠાને બદલે ખાંડ બની જવું પડે છે. ઉપરની પરિસ્થિતિમાં તમે ગુસ્સો કરી રાડ પાડવાને બદલે મીઠાશભર્યું સ્મિત ફરકાવી શકો. આમ, સમગ્ર પરિસ્થિતિને બદલી શકાય.

આ લખુ છું ત્યારે મને અમે ભણતા હતા ત્યારનું આલબર્ટ એલિસનું ‘એબીસી મોડેલ’ યાદ આવ્યું. આ મોડેલમાં દર્શાવ્યા પ્રમાણે જ્યારે કોઈ પણ બનાવ બને છે ત્યારે તેમાં મુખ્ય ભાગ ‘માન્યતા’ ભજવે છે. બે વ્યક્તિના સહયોગથી પરિણામ સર્જાય છે. ‘એબીસી મોડેલ’માં ‘એ’ કોઈ પણ ઘટના છે. ‘બી’ એ માન્યતા કે મત કે પછી સમજ અનુસાર તેનો દ્રષ્ટિકોણ છે, જ્યારે ‘સી’ તેનું (એબી)નું પરિણામ દર્શાવે છે.

સરળ શબ્દોમાં કહીએ તો, આપણી માન્યતા અને જે-તે પરિસ્થિતિ માટેના પોતાના મતના સંયોજનથી કોઈ પણ ઘટનાનું પરિણામ ઉદભવે છે. આપણી માન્યતાઓ ભૂતકાળમાં બનેલી ઘટનાઓ આધારિત હોઈ શકે અથવા જેમનું મંતવ્ય તમને માન્ય હોય તેના મત પર આધારિત હોઈ શકે. સચોટ રીતે કહીએ તો, આપણે પરિસ્થિતિને આપણા ભૂતકાળના અનુભવોને આધારે મૂલવીએ છીએ, પરંતુ તેમાં સામેલ થતા લોકો પર પણ તેનો આધાર છે. જેમ જેમ આપણે અમુક લોકો સાથે વધારે રહીએ તેમ તેમ આપણી માન્યતાઓ તેમ જ વર્તન બદલાય છે. તેથી આપણી પ્રાચીન સંસ્કૃતિમાં એમ કહેવાય છે કે જેમ બને તેમ સારા લોકોનો સંગ કે સત્સંગ કરો. શાંત માણસ સાથે રહેવાથી અન્ય વ્યક્તિ શાંત ન હોય તો પણ અમુક પરિસ્થિતિમાં પોતાના અન્ય ભાવોને શાંત કરી શકે છે. તેમ કરતાં કરતાં ધીરે ધીરે માનવી પરિણામને પણ બદલી શકે છે. માત્ર માન્યતા બદલવાથી પોતાની મેળે પરિસ્થિતિ કે તેનાં પરિણામો બદલાતાં નથી. જોકે, માન્યતા બદલાય તો પરિણામો પર તેની અસર જરૂર જોવાય છે. આ બીજી ગણિત સમીકરણ જેવું છે. દા.ત. એ=2, બી=3 અને સી=5 હોય તો એ+બી=સી થાય. હવે જો, સી=10 જોઈતા હોય તો બી=3ને બદલે બી=8 કરવા પડે.

વણજોઈતી પરિસ્થિતિને પોતાની માન્યતા, પરિસ્થિતિની સમજ અને દ્રષ્ટિકોણના નિયંત્રણથી બદલી શકાય છે. વિચારો મનમાંથી ઉદભવે છે, અને વારંવાર આવતા તે જ વિચારો એ માન્યતા છે. એ વિચારો, ભાવનાને હૃદયમાંથી ઉત્પન્ન થવા માટે કાચો માલ પૂરો પાડે છે. આ જ ભાવમાંથી કર્મ બને છે અને તેમાંથી અંતમાં પરિણામ ઉદભવે છે. ટૂંકમાં, સતત એક પ્રકારના વિચારો કે માન્યતા પરિણામ સર્જે છે.

આમ, ધમ્મપદમાં સાચું જ કહ્યું છે કે, “તમે જેવું વિચારો છો તેવા જ છો તમે. જે વિચારો છો તેવા તમે બનો છો અને તે વિચારોથી જ તમારી દુનિયા બને છે.”

રહસ્ય

ભરત ઠક્કર, શિકાગો (યુએસએ)

વાદળો અથડાય છે,
વીજળી ચમકે છે;
જ્યારે વાદળો ગર્જે છે આભમાં,
વર્ષા કરે છે રાજ મારા વિશ્વમાં;

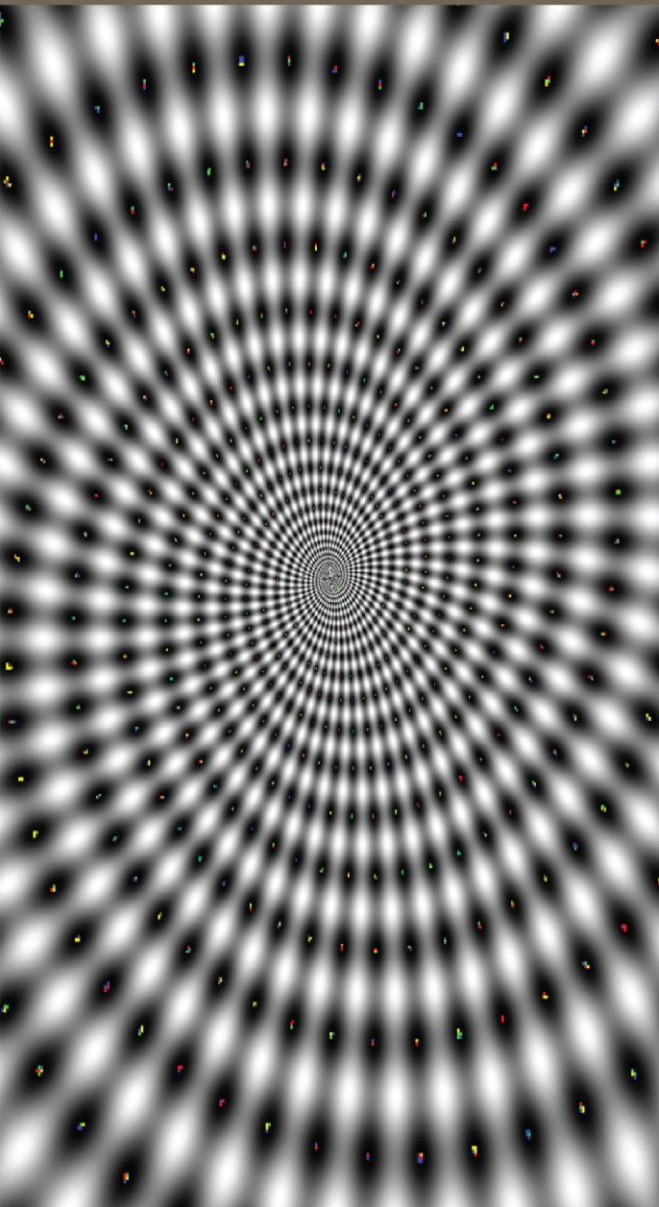
અચાનક મારું વિશ્વ શાંત થાય છે,
આકાશ સ્વચ્છ નીલું દેખાય છે,
રહસ્ય બદલાય છે,
તે મને ક્યાં સમજાય છે?

તું મને યાદ કરે કે ધિક્કારે,
તું મને પ્રેમ કરે કે ન કરે,
ઈશ્વર બોલે છે ને હું સાંભળું છું,
હું બોલું ત્યારે ઈશ્વર સાંભળતો હશે?
તે મને ક્યાં સમજાય છે?

ક્યારેક આશિષ મારા જુસ્સાને વધારે છે,
તો ક્યારેક નહીં,
પવિત્ર-અપવિત્ર ચૈતન્ય તેમનું કાર્ય કરે છે,
તે મને ક્યાં સમજાય છે?

કોને ખબર છે વાસ્તવમાં શું થાય છે?
રહસ્યના ખેલ પર આધાર રાખે,
આમ જ આખી જિંદગી પસાર થઈ જાય છે.

જ્યારે મેં ઉપરની કવિતા પહેલી વાર વાંચી ત્યારે 20 વર્ષ પહેલાં હું રેકિ શીખેલો તે યાદ આવી ગયું. હું મારી આસપાસ રેકિ સેમિનાર દરમિયાન થતાં રૂપાંતર જોતો રહું છું. કોઈને તે સમજાતું નથી કે જીવનમાં એવું તે એકાએક શું બન્યું કે ચારેબાજુથી શાંતિનું અવતરણ થયું! ચારે બાજુથી સુંદરતા ઘેરી લે છે. વ્યક્તિ અત્યાર સુધી જે જોતો હતો તે અચાનક બદલાતાં આશ્ચર્ય સર્જાય છે. સંદર્ભો બદલાય છે. પ્રેમ અને નફરત એ માત્ર શબ્દો છે, કારણ કે માનવીને તે સમજાય છે કે પ્રેમ એ માત્ર પ્રક્રિયા નથી. તમે પોતે જ પ્રેમ છો. ચૈતન્યનું અતિ વિશુદ્ધ/નિર્મળ સ્વરૂપ. કવિએ આ બધી ભાવનાઓને કવિતામાં સુંદર રીતે રજૂ કરી છે.

આશ્રમજ્ઞાન

થોડા દિવસ પહેલાં આશ્રમમાં એક સાધકે ગુરુજીને કહ્યું કે તેને એવું ભાન થવા લાગ્યું છે કે બધી જ માયા છે. એને જાણવું હતું કે આ જ્ઞાન થવા બાદ જીવનને કેવી રીતે જીવવું? ઉપર છલ્લી રીતે એવું લાગતું હતું કે તેને જીવન જીવવામાં રસ નથી રહ્યો.

ગુરુજીએ તેને જે કહ્યું તે આ પ્રમાણે છે: ‘જો જ્યારે તું કોઈ માયાની કે છબીની વાત કરે છે ત્યારે તું ખરેખર તેને જાણ્યા વગર કોઈ વસ્તુની વાત કરે છે. જો કોઈ વસ્તુ જ ન હોય તો તેની છાયા પણ ન હોય. જો સત્ય જ ન હોય તો માયા, ભાસ પણ ન જ હોય, એટલે જાગરુખતા રાખજે કે જ્યારે તને એવું લાગે કે તારી આજુબાજુ બધી માયા છે ત્યારે તું એ સંકેત આપે છે કે ક્યાંય સત્ય છે. યાદ કર જ્યારે તમે બાળક હતા ત્યારે સંતાકુકડીની રમત રમતા હતા. તમે ક્યાંક સંતાઈ જતા હતા, કોઈ રૂમનાં ખૂણામાં, કબાટની પાછળ, પલંગની નીચે વગેરે જગ્યાએ. તમારા બુદ્ધિશાળી સાથી હંમેશાં તમને શોધવા માટે અરીસાને શોધતા હોય છે, કારણ કે બુદ્ધિશાળી લોકોને ખબર હોય કે જો તે તમારી છાયાને શોધી કાઢે તો તમે ત્યાં જ હશો. પછી તમને શોધવા ખૂબ જ સરળ બની જાય છે. એટલે હંમેશાં એ જાગરુકતા રાખજો કે છાયા માત્ર તે વસ્તુની છાયા છે. જો વસ્તુ જ આજુબાજુમાં નહીં હોય તો તેની છાયા કે તેનું પ્રતિબિંબ પણ નહીં હોય. એટલે સત્ય/ વાસ્તવિકતાને આભાસ/છાયા દ્વારા શોધવાનો પ્રયત્ન કરો. આ સત્ય શોધવાની રમત ખૂબ જ રસપ્રદ બની જશે. માયા જોઈને નિરસ કે પછી ભ્રમિત ન થઈ જતા. તે સત્યના અસ્તિત્વની પહેલી નિશાની છે, તેને શોધવાનો પ્રયત્ન કરો. માયા/ આભાસની મદદ લઈને સત્યની શોધ કરો. જો તમે આ આભાસોને ટાળશો કે નજરઅંદાજ કરશો તો સત્ય સુધી પહોંચવાની શક્યતા ઓછી થઈ જશે. માત્ર એટલું જ ધ્યાન રાખવાનું રહેશે કે તમે માયાને સત્ય ન માની બેશો. જો એવું બનશે તો સમસ્યા ઉત્પન્ન થઈ જશે.

Programmes Schedule for March 2014

Dates	Reiki Teacher	Location/Centre	Degree
8th & 9th March	Seema Trivedi	Devrukh	1st
8th & 9th March	Ajit Sir/Vishal	Thane	2nd
8th & 9th March	Rakesh Kumar	Mumbai	1st
8th & 9th March	Kalpita Keer	Nashik	1st
22nd & 23rd March	Bhartiben Zinzuvadia	Ahmedabad	1st
22nd & 23rd March	Krupa Choksi	Baroda	1st
29th & 30th March	Seemaben/Krupa	Bharuch	1st
29th & 30th March	Vishal	Pune	1st

Other Forthcoming Events:

Training of Study Circle Heads at Devrukh ashram: 1st and 2nd March 2014

Children's Summer Retreat at Devrukh: 10th to 19th May 2014 (Devrukh Ashram)

Responsible Parenting Training Program: 21st to 30th May 2014 (Devrukh Ashram)